

L'estrep i l'esperó

En el vocabulari geogràfic — i especialment orogràfic — trobem diversos termes que provenen d'altres camps de significació i que han passat a designar determinats accidents físics perquè tenen una forma o característica, que recorden les de l'objecte que, pròpiament, designen aquests noms. Per exemple: serra, cadena, cresta, carena (de la carena d'una nau), aresta, agulla, bretxa, estrep, esperó, i potser uns quants més i tot. Ja dins del nou camp de significació, com a mots amb sentit independent del primitiu, algunes d'aquestes formes han demostrat també capacitat per a la derivació: de serra, serralada i serrat, de carena, carenada i carenejar.

Les formes castellanitzants amb què sovint són usats alguns d'aquests mots amb el seu significat primitiu s'han fet extensives al seu ús com a termes geogràfics. Ens referim, concretament, als mots estrep i esperó, com es veu, tots dos pertanyents al vocabulari de l'equitació, en lloc dels quals n'hi ha que diuen «estribo» i «espuela» (del genet) o «espoló» del gall, castellanismes ben innecessaris. Paral·lelament, doncs, en descripcions geogràfiques o en recensions d'itineraris per la muntanya algun cop s'esmunyen les formes «estribació», que és un derivat de «estribo» en lloc de estrep, i «espoló», en lloc de esperó. En català, estrep i esperó són formes úniques, dins la mateixa família de cada una, com a noms amb significat concret (estrebadada i esperonada designen accions) i són les mateixes que cal usar, indistintament, com a termes geogràfics. Diem indistintament perquè tenen el mateix valor: la Gran Enciclopèdia per definir-los remet al consultant a contrafort; és a dir, cadascuna de les carenes secundàries d'una serra o carena principal, a les quals dona solució de continuïtat l'aiguabarreig dels dos corrents fluvials que separen.

Amb el mateix valor, encara, fem servir sovint un terme molt genuí, serrat derivat de serra, que trobem profusament en la toponímia. La forma característica o particular de cada accident o, a cops, la denominació tradicional, determinen en cada cas concret l'ús d'aquests diversos termes equivalents.

Albert Jane